

ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОДЯГУ XVI – XIX СТ

Л. В. СНИЦАРЕНКО, І. Г. СОЛОНЕНКО

Вінницький інститут конструювання одягу і підприємництва

В українському народному костюмі втілилася історична доля народу, його культура і традиції. Національний одяг зберігає в собі особливості різних культурних епох, тому він є одним з найважливіших історичних джерел вивчення культурних особливостей українського народу. Історія українського народного костюма генетично пов'язана з традиціями Київської Русі. Археологічні розкопки засвідчують широкий розвиток ткацтва та різноманітних ремесел того часу, дають певне уявлення про давньоруське вбрання. Відомості про одяг є і в давньоруських писемних пам'ятках.

Відповідно до поставленої мети дослідження були розглянуті особливості типів орнаментів, їх символів й кольорових рішень. Усього було розглянуто більше ста орнаментальних зразків узятих з більш, ніж 50-ти малюнківпо українській культурі. Для наукових розрахунків піддано детальному вивченню по 10 самих типових для районів Галичини, Полтавщини, Київщини, за ними йде рослинний орнамент, разом з тим, при визначенні відсоткового співвідношення кольорів в орнаменті, можна побачити, що червоний колір присутній майже скрізь. Якого на Київщині 55 %, Галичині – також приблизно 50 %, а для Полтавщини, яка значно відрізняється, становить лише 2 %.

Рис. 1 – Полтавська обл. XIX ст. Галичина кінець XIX ст. Поділля кінець XIX ст

Характерною рисою традиційного українського вбрання є його декоративна мальовничість, яка відбиває розвиток ремесел, високу культуру виробництва матеріалів для одягу, створення різноманітних його форм, володіння багатьма видами і техніками опорядження та декорування одягу. В цьому розумінні український народний одяг вирізняється значною

варіативністю. Найбільш помітні відмінності у народному костюмі, що побутував на Лівобережжі та Правобережжі, на Слобожанщині та частково на Поділлі. Це ж стосується традиційного одягу населення Карпат, Полісся, Волині.

Таким чином можна сказати, що підвалини розвитку українського народного вбрання були закладені ще в добу Київської Русі, згодом доповнювались і вдосконалювались, піддавались впливу моди Європи. Все це сприяло тому, що в українців, корінних і справжніх українців, склався самобутній, неповторний стиль в одязі.

Розкішний одяг заможних феодалок стверджував їхнє панівне становище, підкреслював державні привілеї. Виділялося своїм вбранням і старшинські жінки. Особливості в одязі мало духовенство – не лише у специфіці церковного одягу, а і в його незрівнянному багатстві, використанні золототканихпривозних тканин, прикрас, дорогоцінноїкультової атрибутики.

Для виготовлення святкового одягу заможних верств населення використовувались високо якісні тканини – парча, оксамит, штоф – із чергуванням блискучих і матових елементів орнаменту в стилі ренесансу та барокко. Тканини прикрашались елементами стилізованого рослинного орнаменту, вписаного у різні медальйони. У XVII ст. розвивається золото ткацьке виробництво у Бродах та інших містах Галичини. Використання орнаментованих тканин було продовженням культурних традицій Давньої Русі, які підкріплювались постійними торговельними контактами з європейськими країнами та Сходом. Українська знать наслідувала польській шляхті у побуті та костюмі, намагалася підкреслити класову з нею спільність, протиставляючи себе простому людові.

Найстійкішим щодо збереження давньоруських традицій був одяг сільського населення України, хоча й він вбирав характерні риси попередніх епох і трансформував, пристосовуючи до конкретних умов, досвід інших народів.

На основі результатів дослідження можна зробити висновки, що український народний костюм і сьогодні залишається затребуваним і популярним. Елементи традиційного одягу часто-густо використовуються в повсякденному житті – чоловічі та жіночі вишиванки, вінки з квітів, стрічки для волосся. У спеціалізованих магазинах ви без зусиль зможете купити вишиванку або інші елементи національного костюму. Будьте стильними і любіть свою країну!

Література:

1. Білецька В. Українські сорочки, їх типи, еволюція і орнаментация // Матеріали до етнології та антропології. – Львів, 1929. – Т. 21-22. – ч. 1.
2. Дудар О. Художнє ткацтво Полісся // Народні художні промисли України. – Київ, 1979.